

Csapatnév:.....

(Összesen elérhető pontszám 67 pont)

1. Egészítsétek ki a szövegeket!

A mai Kőbánya területén a Rákos patak mentén hívták össze a középkorban a magyar királyok az .....**országgyűlést**..... A terület gazdasági jelentőségét a XVII. századtól a .....**kőbányászat**....(tevékenység) adta , majd a XIX. században egyre inkább előtérbe került a szőlőművelés. A szőlők védelmét a csószók látták el, előljárójuk (a főcsósz) számára építették fel a .....**Csósztoronyot**..... az .....**Óhegy**.....(földrajzi hely) legmagasabb pontján. A terület ipari jelentősége tovább növekedett, amikor a(z)...**1838**..... évi nagy Pesti árvíz után a város tanácsa úgy döntött, hogy az újjáépítéshez téglát fognak használni, így 1910 környékén már nyolc téglagyár működik Kőbányán. A legendás sörgyártás mellett a sertéskereskedelem gazdasági jelentősége is kiemelkedőnek számított. Ezt ma is jelzik a következő közterület nevek:.....pl **Hízlaló tér**.....és a (z).....**Mázsa tér**.....

(7 pont)

„Bátran elmondhatjuk, hogy a főváros izraelita templomai közül a legszebb" - írta

.....**Dausz Gyula**..... a kortársak büszkeségével

a.....**Cserkesz utcai zsinagóga**..... -ről (az épület neve) 1913-ban.

A Kőbánya múltja és jelene című alapvetés szerzője egy hihetetlen ütemben fejlődő

városrész egyik legújabb épületéről vélekedett így. A városegyesítés után gyorsan

benépesülő kerület ekkor már kezdett határozottan pesties formát ölteni: a gyártelepek

által közrezárt központjában fasorok szegélyezték a portalanított utakat, felépült több

iskola - köztük a modern polgári -, megalakult a .....**Szent László**.....gimnázium.

Kőbányának ekkor már volt előjárósága, szépséges és kellően tágas plébániatemploma, főútván pedig hatalmas bérpalotát emelt saját alkalmazottainak a főváros.

1907-ben Schöntheil Richárd elkészíthette a terveket. (Róla azt tartja a szakirodalom, hogy az említett zsinagóga az egyetlen figyelemre méltó alkotása). A közeli Martinovics téren viszont ma is látható saját lakóháza, egy megkapó, szecessziós épület.

A nagy felbuzdulásnak köszönhetően 1910-re el is készült a hófehér, súlyos kupolával koronázott, tornyokkal és rózsablakokkal díszített, ...szecessziós.....stílusú templom és a hozzá csatlakozó hitközségi székház és lakóház. A közösség néhány évtizeden át annak rendje és módja szerint használta a különleges szépségű épületet. A harmincas évekre már ötezernél is több tagot számlált a hitközség. Nincsenek pontos adatok arról, hányan éltek túl közülük a...holokausztot..... (a II. világháború alatt a zsidóság náci általi kiirtására alkalmazott megjelölés). Annyi bizonyos, hogy a hatvanas években már kétszázan sem látogatták a templomot. 1966. október elsején a zsinagóga a hitközség elnéptelenedése miatt megszűnt. Az épületet a Földművelésügyi Minisztérium vásárolta meg, hogy kiállítási csarnokká alakítsa. Később állítólag volt színházterem, majd raktár, végül a Magyar Televízió lerakata. A kilencvenes évek eleje óta egy keresztény közösség használja. Felújították, az ...Emberbarát Alapítvány.....(az épület kezelője) még pékséget is üzemeltet az egykori népkonyha helyén.(6 pont)

2. Olvassátok el a 2015. évi Kőbánya kalendáriumában megjelent helytörténeti írás részletét, és válaszoljatok a következő kérdésekre!

A Kossuth serleg

...

Két hivatalos szimbóluma van jelenleg Kőbányának. Az egyik a címere, a másik a zászlaja. Mindkettőt magunk alkottuk magunknak a rendszerváltás után, 1993-ban az önkormányzatiság hajnalán. Most bemutatok egy harmadikat, olyat, amit elődeink hagytak ránk: a Kossuth-serleget. A díszkehely a Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény egyik főbb darabja.

1905-ben választásokat tartottak, mely eredményeként a IX-X kerület a fővárosban egyedül küldött függetlenségi képviselőt az országos gyűlésbe, a győztes koalícióba, jeléül annak, hogy a függetlenségi eszmék akkor nálunk voltak Budapesten a legnépszerűbbek. A nagy nekibuzdulásban elhangzott a kezdeményezés olyan szimbólum létrehozására, amelynek „látásakor, érintésekor az eszme tüze futja át minden csepp vérünket és a lelkesedés azon igéért, melyekért őseink szellemet, anyagot, vért, életet, a földi boldogság minden örömét készek voltak feláldozni.” Az erre alkalmas lehetőséget egy Kossuth-dízszerleg készíttetésében találták meg.

Végül, több mint kétesztendő óhaj megtestesülése lett a Kossuth-serleg felavatása. Miért? Mert ekkorra országos szinten felvirágozott a Kossuth-kultusz. Neve az önálló, független nemzeti állam fogalmává alakult át, a függetlenség és 1848 kikezdetlenségének szimbólumává lett, a Himnusz és Szózat mellett a „Kossuth Lajos azt üzenté” lett a magyar nép harmadik szent dala és Gerster Kálmán ekkor már ötödik éve építi a kőbányai temetőben a kormányzó - Stróbl Alajos mintázta szobrokkal díszített – mauzóleumát.

A kőbányai Kossuth-serleg egy szecessziós stílusú ezüst tulipánt stilizáló, 50 cm magas, magyaros motívumokkal gravírozott, két darabból álló gyönyörű ötvösremek. A kelyhet fedő sisaktetőt Kossuth -1848. évi képe alapján mintázott - ezüst miniatűr mellszobra díszíti. A főmintázat közötti felületeket, mívesen megmunkált kacsos szőlőlevelek fedik, utalásként a korábban híresen finom boráról nevezetes Kőbányára. A kuparész peremén körfelirat olvasható: „*Magyar Hazánk Függetlenségéért és Szabadságáért Élünk és Halunk.*”

A felavató örömnapot 1908.november 5-én este 8 órakor tartották. Az est fényét emelendő, hivatalosak voltak politikai vezérférfiaik, függetlenségi miniszterek, képviselők, és a főváros és környéke függetlenségi köreinek küldöttei is. A dízszerleg Tokaji aszúval – a borok királyával- csordultig töltve állt és várt a felavató áldomásra. A magyaros étlap második fogásánál *Minke Béla*, a kőbányai kör elnöke felkérte *Hoitsy Pál* országgyűlési képviselőt, avassa fel a serleget. *Hoitsy Pál Kossuth Ferenc* és *gróf Apponyi Albert* miniszterelnök üdvözlését tolmácsolván megtartotta felavató beszédét, majd Kőbánya akkori országgyűlési képviselője, Ballagi Aladár dr. következett. Persze a tokaji óborral telt kupa kézzől-kézre járt, vagyis köszöntője végén több előadó is ünnepélyesen lendítette azt a magasba. A jelenlévőknek úgy kellett kikövetelniük, hogy hallgathassák Hock Jánost, Kőbánya aranyszájú papját. Ennek érdekében a közönség hosszasan tüntetett. Sajnos, a már idézett helyi lap nem tudta lejegyezni beszédét, de az elhangzottakat a következő módon méltatta: „**A serleget igazán szólva, ő avatta szentté. (...) Ki tudná ezt tollal lefesteni! A tanulságok, a mélységek, az igazságok... hát újságba valók ezek? Imádságos könyvbe, abba az imádságos könyvbe, amelyből hazánkért, annak önállóságáért, dicsőségéért és szabadságáért szoktunk imádkozni!..**”

Mik a hivatalos szimbólumai Kőbányának? (2p)

..... címer..... zászló.....

Hol látható jelenleg a kőbányai Kossuth-serleg? (1p)

A .....**Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény**.....-ben.

Sorold fel milyen jellemzőit ismerjük meg a kupának a leírásból? (9p)

szecessziós stílusú

.....

két darabból áll

.....

ezüstből készült

.....

tetejét Kossuth miniatűr mellszobra díszíti

.....

tulipánt stilizál

.....

felületét kacsos szőlőlevelek borítják

.....

50 cm magas

.....

peremén körfelirat olvasható

.....

magyaros motívumokkal gravírozott

.....

Ki volt - a kupa avatásán résztvevő és beszédet is mondó – korabeli országgyűlési képviselője a kerületnek? (2p)

Ballagi Aladár dr.

.....

Kinek a beszéde volt az eseményen a legsikeresebb és mi volt ennek az az ünnepi szónoknak a „foglalkozása”? (2p)

Hock János

.....

kőbányai pap volt

.....

4. Írjatok rövid ismertetőt (5 mondat) a képen látható építményről! (5p)

A Conti kápolna országos védettségű műemlék Kőbányán a Kápolna téren. A XVIII. században pusztított Kőbányán. Az olasz származású *Conti Antal Lipót* kőfaragómester és felesége, *Drenker Krisztina* megmenekült a járvány elől. Ennek emlékére építették 1739 és 1740 között a kápolnát a segítő Szűz Mária tiszteletére. A kápolna barokk stílusban épült, Kőbánya legidősebb fennálló műemléke.

5. Kapcsoljátok össze a neveket a hozzájuk tartozó tisztségekkel! (8 pont)

Radványi Gábor

Kőbánya alpolgármestere FIDESZ

Révész Máriusz

Országgyűlési képviselő, (FIDESZ)

Kovács Ágnes

Olimpiai bajnok úszó, Kőbánya díszpolgára

Varnus Xavér

Orgonaművész, Kőbánya díszpolgára

Németh László

Budapest 10. tankerület, igazgató

Hajdu Péter

**Kőbányai Diákok Sportegyesülete elnök
(Darazsak)**

Joós Tamás

Körösi Kőbányai Kulturális Központ, igazgató

Burány Sándor

Országgyűlési képviselő (MSZP)

6.A, Kit ábrázol a kép? ..... Verbai Lajos**.....**

Hogyan kötődik Kőbányához?.....Kőbánya polgármestere (2006-2010, a****

Helytörténeti Gyűjtemény vezetője.....

(2 pont)

B, Kit látunk a képen?.....Dausz Gyula.....

Hogyan kötődik Kőbányához?.....A Kőbánya múltja és jelene című könyv szerzője (1913).....

(2 pont)

C, Kit látunk a képen?.....Kovács Róbert.....

Hogyan kötődik Kőbányához?.....Kőbánya polgármestere (2010 óta).....

(2 pont)

7. A térkép alapján jelöljétek be Kőbánya számokkal megjelölt területrészeit! (helyes bejelöléseként 1pont, összesen 5 pont)

A kép felnagyítható és látszódnak a kiírások!

1, Téglagyárdűlő   2, Népliget   3, Óhegy   4, Ligetelkek   5, Újhegy

TOTO megoldások

1. A Kalendáriumban melyik műemlékünket nevezik a „legszerencsésebbnek”?

Liget téri totózót
Conti kápolnát
Kaszinót

2. Kortársai milyen jelzőkkel illették dr. Beretzky Endrét?

„A jó Bandi bácsi, a szegények atyja.”
„A haza bölcse”
„A legnagyobb magyar”

3. Mi volt a Kőbányai Erkel Ferenc Egyesület?

A helyi hangszerkészítők klubja
Kőbánya egykori zeneművelő társasága
Kerületünk sportköre

4. Melyik kőbányai épületnek találhatjuk meg a mását az USA-ban?

A Szent László Plébániatemplomét

A kőbányai víztoronyét
A lóversenypálya lelátójáét

5. Melyik két helyi rendezvényre jönnek a legtöbben kerületen kívülről?

 Streetball Fesztivál és Költészet Napja
Szent László Napok és a Kulturális Örökség Napjai
Rendvédelmi Nap és Autómentes Nap

6. Mi volt az Augusztá?

 Mentővonat az első világháborúban
A korabeli kőbányai mozi beceneve
A Conti kápolna nagyharangja

7. Milyen akciót indított az „Aranyat-vasért mozgalom”?

 Arany ékszerekért vasgyűrűt, vasórát és vaskarkötőt adtak cserébe
A legtöbb fémet gyűjtő aranyérmét kapott
Nem is volt ilyen mozgalom

8. Mit gyártott a Dreher-Maul vállalat?

 Sört
Csokoládét
Téglát

9. Mi a kopászat?

 Kutya farkával történő vadászat
Tarkopaszra történő hajnyírás
Akadálylovaglás

10. Mi volt a Kőbányai Kaszinóban?

 Mozi terem
Tekepálya
Rulett asztal

11. A Kőbányai Helytörténeti Gyűjteményben látható Mihály Gusztáv műhelye. Milyen mesterséget űzött?

 Kőbányai cipész volt
Helyi borbélyműhellyel rendelkezett
Kalaposmester volt

12. Mi a selyemhernyók eledele?

 Az eperfa levele

A gyártás során megmaradt sörélesztő
Egymást falják fel

13. 100 évvel ezelőtt költözött ma is használt épületébe...

... a Polgármesteri Hivatal
... a Szent László Plébániatemplom
... a Szent László Gimnázium

13 +1 Melyik terület-elnevezés az idősebb?

Újhegy
Óhegy
A két elnevezés egyidős

